

Vergaderjaar 2020–2021

VIII **Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2021 (Zesde Incidentele Suppletoire Begroting inzake extra middelen voor het Nationaal Programma Onderwijs in verband met COVID-19)**

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de [Comptabiliteitswet 2016](#) elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2021 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Normaliter wordt nieuw beleid in uitvoering genomen nadat de Staten-Generaal de begrotingswet heeft geautoriseerd. Aangezien uitvoering van de spoedeisende maatregelen die in deze Incidentele Suppletoire Begroting zijn opgenomen, te weten extra middelen voor het Nationaal Programma Onderwijs in verband met COVID-19, niet kan wachten tot formele autorisatie van beide Kamers der Staten-Generaal, zal het kabinet de uitvoering van de maatregelen starten. Voor de indiening van deze zesde Incidentele Suppletoire Begroting is uw Kamer vooraf geïnformeerd per brief van 17 februari 2021 over «[Nationaal Programma Onderwijs: steunprogramma voor herstel en perspectief](#)» (Kamerstukken II 2020/21, 3...., nr. ...). Zoals in deze brief is aangegeven wordt er de komende twee en een half jaar € 8,5 miljard extra geïnvesteerd in het gehele onderwijs. Voor een deel van de maatregelen in het programma (€ 2,2 miljard) is het noodzakelijk om op korte termijn voor de voorbereiding en de uiteindelijke uitvoering ervan spoedig verplichtingen aan te gaan en daarmee regelingen zo snel mogelijk operationeel te krijgen. Voor deze maatregelen (verder gespecificeerd in de Memorie van Toelichting) is deze zesde Incidentele Suppletoire Begroting opgesteld. Omdat niet kan worden gewacht op de Eerste Suppletoire Begroting worden de middelen nu toegevoegd aan de OCW-begroting. Hiermee wordt gehandeld [conform lid 2 van artikel 2.27 van de Comptabiliteitswet 2016](#).

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Wetsartikel 2

De vaststelling van de begrotingsstaat geschiedt in duizenden euro's.

Wetsartikel 3

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van deze wet.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

I.K.van Engelshoven

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

A.Slob

B BEGROTINGSTOELICHTING

1. Inhoudelijke toelichting

Dit onderdeel van de memorie van toelichting bestaat uit een inhoudelijk deel en een artikelsgewijs deel. Per beleidsartikel wordt een overzicht van de wijzigingen gegeven, inclusief toelichting. Daarbij worden mutaties groter of gelijk aan onderstaande staffel toegelicht:

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting in € miljoen)	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

In de Kamerbrief over «[Nationaal Programma Onderwijs: steunprogramma voor herstel en perspectief](#)» (Kamerstukken II 2020/21, 3...., nr. ...) van 17 februari 2021 is gemeld dat er de komende twee en een half jaar voor € 8,5 miljard wordt geïnvesteerd in het gehele onderwijs. Daarnaast wordt er ook structureel € 645,0 miljoen geïnvesteerd in het onderwijs vanwege de grotere instroom van leerlingen en studenten. Via deze zesde Incidentele Suppletore Begroting wordt voor zowel € 2,2 miljard middelen incidenteel aan de OCW-begroting toegevoegd als € 645,0 miljoen structureel. De overige middelen (€ 6,3 miljard) worden op de Aanvullende post van Financiën geplaatst en overgeboekt naar de OCW-begroting als de maatregelen nader zijn uitgewerkt. Hieronder volgt een opsomming van de maatregelen waarvoor de middelen nu naar de OCW-begroting worden overgeheveld.

Uitbreiding en verlenging inhaal- en ondersteuningsprogramma's

In 2021 wordt er voor € 255,7 miljoen aan extra middelen beschikbaar gesteld voor de verlenging van de inhaal- en ondersteuningsprogramma's. De huidige regeling is uitgeput. Om op korte termijn achterstanden in te halen worden extra middelen vrijgemaakt voor aanvullende aanvragen. Voor de voorschoolse educatie (ve) is € 10,7 miljoen beschikbaar, voor het primair onderwijs (po) € 116,0 miljoen, voor het voortgezet onderwijs (vo) € 94,0 miljoen en voor het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) is € 35,0 miljoen beschikbaar.

Ondersteuning in de klas: continuïteit van het onderwijs

Begin 2021 zijn middelen vrijgemaakt voor scholen om extra hulp in de klas in te schakelen. Scholen kunnen een tegemoetkoming ontvangen ter dekking van de kosten voor vervanging van personeel om de komende maanden te ondersteunen met de continuïteit van het onderwijs. Deze middelen zijn reeds uitgeput. Daarom wordt er opnieuw € 240,0 miljoen vrijgemaakt in 2021 voor scholen in het po, vo, mbo en ho. De middelen worden als volgt verdeeld: voor het po is € 102,0 miljoen beschikbaar, voor het vo € 56,0 miljoen, voor het mbo € 52,0 miljoen, voor het hbo € 18,0 miljoen en voor het wo is € 12,0 miljoen beschikbaar. Hiermee wordt de maatregel ook verruimd naar het ho en worden docenten in het ho extra ondersteund.

Extra bekostiging nieuwkomers

Voor alle nieuwkomers in het po en vo wordt de aanvullende nieuwkomersbekostiging verlengd van 1 of 2 jaar naar maximaal 4 jaar per leerling. Hiervoor wordt in 2021 € 62,0 miljoen beschikbaar gesteld. Hiervan is € 29,0 miljoen voor het po en € 33,0 miljoen voor het vo. Nieuwkomers hebben door corona éxtra vertraging opgelopen. Door de

bekostiging te verlengen naar maximaal 4 jaar stellen we internationale schakelklassen, nieuwkomersscholen en reguliere scholen financieel in staat om nieuwkomersleerlingen goed op te vangen en de benodigde extra ondersteuning te bieden. Daarbij wordt ook extra ondersteuning geboden aan het veld.

Ondersteuning en begeleiding examenleerlingen in het voortgezet onderwijs

Op 12 februari 2021 is een brief naar de Tweede Kamer gestuurd over «[Aanvulling besluit eindexamen voortgezet onderwijs 2021](#)» (Kamerstukken II 2020/21, 3...., nr. ..). Hierin wordt aangekondigd dat examenleerlingen extra ondersteuning krijgen. Hiervoor is een bedrag van € 37,0 miljoen vrijgemaakt in 2021.

Extra capaciteitstoets en herijking schooladvies bij brugklassers en leerjaar 2

Gemiddeld genomen hebben leerlingen in 2020 -waaronder relatief veel leerlingen met een hogere kans op een onderwijsachterstand- [een lager schooladvies ontvangen](#) en zijn zij op een lager niveau in het eerste jaar van het voortgezet onderwijs geplaatst. Daarom biedt OCW aan dat scholen bij alle brugklassers vóór de zomer van 2021 een korte capaciteitstoets kunnen afnemen, waarbij de capaciteiten van elke leerling worden vergeleken met wat hij of zij zou moeten kunnen. Dit gebeurt ook bij leerlingen die nu in het tweede leerjaar zitten en vorig jaar ten tijde van corona met eventuele achterstanden vanuit de brugklas een niveaukeuze hebben gemaakt. Hiervoor wordt € 10,0 miljoen beschikbaar gesteld in 2021.

Start met schoolscan

Van alle scholen in het funderend onderwijs wordt verwacht dat ze vóór de zomer van 2021 zo goed als mogelijk inzicht hebben in de individuele leerlijn van leerlingen op cognitief, executief en sociaal gebied. Scholen kunnen gebruik maken van een leerlingvolgsysteem (LVS) om de ontwikkeling van leerlingen te monitoren en krijgen ondersteuning hierbij door een schoolscan. Bij een schoolscan worden de leerachterstanden in kaart gebracht. Hiervoor wordt € 10,0 miljoen beschikbaar gesteld in 2021.

Focus op kerncurriculum

Om te voorkomen dat vertragingen en lesprogramma's zich opstapelen en zowel leerlingen als leraren overvraagd worden, is het zinvol om kritisch naar het lesrooster en -programma te kijken en de spreiding daarvan over de leerjaren. Om scholen en leraren hierbij te ondersteunen zal er informatief materiaal worden ontwikkeld zodat leraren en schoolleiders doordachte keuzes kunnen maken in het lesprogramma. De SLO zal hierbij betrokken worden. Hiervoor wordt € 0,15 miljoen beschikbaar gesteld in 2021.

Extra apparaten voor mbo studenten in 2021

Het hebben van goede apparaten (met name laptops of tablets) is essentieel om het onderwijs op dit moment goed te kunnen volgen. Helaas zijn niet alle studenten financieel in staat om deze apparaten aan te schaffen en daarmee om het onderwijs goed te kunnen volgen; dit brengt risico's met zich mee op studievertraging en zelfs schooluitval. In het mbo blijkt er ook nog steeds extra behoefte aan apparaten. Daarom is hiervoor € 10,0 miljoen beschikbaar gesteld in 2021.

Tegemoetkoming stagebedrijven (mbo en hbo)

Voor stagebedrijven is een van de factoren die meespeelt de vergoeding die zij krijgen voor het mogelijk maken van leerwerkplekken. Zeker in deze voor veel sectoren financieel moeilijke tijd kan deze tegemoetkoming een doorslaggevende factor zijn. Daarom is het belangrijk dat het budget van de regeling praktijkleren wordt opgehoogd

zodat bedrijven die leerwerkplekken aanbieden in de sectoren mbo en hbo ook de maximale tegemoetkoming van € 2700 ontvangen om zo te stimuleren dat meer bedrijven stageplekken aan gaan bieden. Hiervoor wordt in 2021 € 73,0 miljoen vrijgemaakt. Ook zal de € 3,8 miljoen voor praktijkleren, die bij Miljoenennota 2021 op de Aanvullende Post is gezet, via deze Incidentele Suppletoire Begroting worden overgeheveld naar de OCW-begroting voor 2021.

Grote groei studentenaantallen en langere verblijfsduur studenten (mbo, hbo en wo)

Instellingen zullen vanwege de grote groei van de studentenaantallen direct - in plaats van met een jaar vertraging - gecompenseerd worden bij de ramingen voor de enorme groei van studentenaantallen. De instellingen blijven zo geëquipeerd om onderwijstaken uit te voeren; het budget is na compensatie in verhouding tot het aantal studenten. Hiervoor is € 489,0 miljoen vrijgemaakt in 2021. Hiervan gaat € 90,0 miljoen naar het mbo, € 243,0 miljoen naar het hbo en € 156,0 miljoen naar het wo.

50% korting op het wettelijk tarief van les-, cursus-, en collegegeld (mbo/hbo/wo)

Er komt een generieke korting voor alle studenten van 50% op het wettelijke tarief van het les-, cursus-, en collegegeld. Alle studenten worden (vooraf) gecompenseerd door hen een halvering van het les-, cursus- en collegegeld op het komend studiejaar (2021-2022) te verlenen. Hierbij is uitgegaan van een gemiddelde studieduurvertraging van een half jaar. De instellingen worden gecompenseerd voor het gedeerde verlies aan inkomsten en er is compensatie voor de lesgeldontvangsten omdat er minder leselden worden geind komend studiejaar. Hiervoor is in 2021 € 350,0 miljoen en in 2022 € 650,0 miljoen vrijgemaakt.

Organisatie, onderzoek, monitoring en uitvoering

Het overkoepelende doel voor het gehele pakket maatregelen is om de directe gevolgen van de coronacrisis op korte termijn aan te pakken. Daarnaast zullen we na afloop van het programma meer zicht hebben op effectieve interventies en maatregelen in relatie tot studievoortgang en -vertraging. Dit plan behelst de jaren 2021 en 2022 en 2023. Om dit op korte termijn te organiseren, onderzoeken, monitoren en uitvoeren wordt tot de zomer € 8,3 miljoen beschikbaar gesteld in 2021.

Structurele middelen

Naast bovenstaande maatregelen worden scholen en instellingen ook structureel gecompenseerd voor de per saldo grotere instroom van leerlingen en studenten dan was geraamd. Hiervoor is per saldo een structureel bedrag oplopend naar € 645,0 miljoen in 2026 beschikbaar gesteld. De komende jaren zijn er in het primair onderwijs minder leerlingen door een lagere asielinstream en omdat het afgelopen jaar minder kinderen zijn geboren. Ook in het voortgezet onderwijs zijn er minder leerlingen door een lagere asielinstream en hogere slagingspercentages afgelopen jaar. Deze lagere aantallen leerlingen in het funderend onderwijs zorgen voor meevallers, die zijn ingezet voor de tegenvallers in het vervolgonderwijs door de hogere instroom van studenten.

Tevens worden generale middelen beschikbaar gesteld om een eventuele tegenvaller op de Studiefinancieringsraming op te vangen. De Studiefinancieringsraming wordt de komende weken afgerond.

2. Budgettaire consequenties beleidsartikelen

Beleidsartikel 1. Primair onderwijs

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 (bedragen x € 1.000)							
	Vastgestelde begroting incl. NvW, amendementen en ISB ¹	Mutaties 6e ISB 2021	Stand 6e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	12.296.402	259.848	12.556.250	35.523	50.489	70.750	91.910
waarvan garantieplichtingen							
waarvan overig	12.296.402	259.848	12.556.250	35.523	50.489	70.750	91.910
Totale uitgaven	12.266.402	259.848	12.526.250	35.523	50.489	70.750	91.910
waarvan juridisch verplicht (%)							
Bekostiging	11.466.396	18.598	11.484.994	35.523	50.489	70.750	91.910
Bekostiging po- instellingen	11.157.670	18.598	11.176.268	35.523	50.489	70.750	91.910
Bekostiging Caribisch Nederland	19.991		19.991				
Prestatiebox	178.716		178.716				
Aanvullende bekostiging	80.019		80.019				
Aanpak lerarentekort G5	30.000		30.000				
Subsidies (regelingen)	220.869	228.700	449.569	0	0	0	0
Onderwijsvoorziening jonggehandicapten	23.200		23.200				
Nederlands onderwijs buitenland	12.600		12.600				
Basis voor Presteren (School aan Zet en Bèta Techniek)	0		0				
Humanistisch vormend en godsdienstonderwijs	13.130		13.130				
Inhaal- en ondersteuningsprogramm a's	0	126.700	126.700				
Extra hulp voor de klas	102.000	102.000	204.000				
Overige subsidies	69.939		69.939				
Opdrachten	11.910	12.550	24.460	0	0	0	0
Opdrachten	11.010	12.550	23.560				
Sneltesten	900		900				
Bijdragen aan agentschappen	30.895	0	30.895	0	0	0	0
Dienst Uitvoering Onderwijs	30.895		30.895				
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	7.731	0	7.731	0	0	0	0
Stichting Vervangingsfonds en Participatiefonds	5.228		5.228				
UWV	2.503		2.503				
Bijdragen aan medeoverheden	528.601	0	528.601	0	0	0	0
Gemeentelijk onderwijsachterstandenb eleid	508.909		508.909				
Caribisch Nederland	19.692		19.692				

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting incl. NvW, amendementen en ISB ¹	Mutaties 6e ISB 2021	Stand 6e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Bijdragen aan (andere) begrotingshoofdstukken	0	0	0	0	0	0	0
Brede scholen	0		0				
BES(t)4kids	0		0				
Ontvangsten	15.961	0	15.961	0	0	0	0

¹ Hierin zijn de vorige 5 Incidentele Suppletioire Begrotingen al verwerkt. Kamerstukken II 2020/21, 35682; Kamerstukken II 2020/21, 35696; Kamerstukken II 2020/21, 35716, Kamerstukken II 2020/21, 35735; voor vijfde Incidentele Suppletioire Begroting is nog geen Kamerstuk bekend.

Toelichting

Zowel de uitgaven als de verplichtingen worden met € 259,8 miljoen verhoogd.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget wordt per saldo met € 18,6 miljoen verhoogd. Dit betreft enerzijds de verlenging van de nieuwkomersbekostiging voor € 29,0 miljoen. Anderzijds heeft een aanpassing op de nieuwe raming van het aantal leerlingen in de referentieraming 2021 geleid tot een meevaller van ruim € 10,4 miljoen. Dit werkt door in de latere jaren.

Subsidies (regelingen)

Het budget wordt per saldo met € 228,7 miljoen verhoogd. Dit betreft de inhaal- en ondersteuningsprogramma's voor € 126,7 miljoen en de regeling extra hulp voor de klas voor € 102,0 miljoen.

Opdrachten

Het opdrachtenbudget wordt per saldo met € 12,6 miljoen verhoogd. Dit betreft voor € 10,0 miljoen de middelen voor de schoolscan, voor € 2,4 miljoen de middelen voor organisatie, onderzoek, monitoring en uitvoering en voor € 0,15 miljoen de middelen voor het kerncurriculum.

Beleidsartikel 3. Voortgezet onderwijs

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting incl. NvW, amendementen, ISB's ¹	Mutaties 6e ISB 2021	Stand 6e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	9.139.701	169.367	9.309.068	-	-	-	-
waarvan garantieverplichtingen				34.176	29.081	13.934	11.532
waarvan overig	9.139.701	169.367	9.309.068	-	-	-	-
Totale uitgaven	9.203.519	169.367	9.372.886	-	-	-	-
waarvan juridisch verplicht (%)				34.176	29.081	13.934	11.532
Bekostiging	8.798.926	6.967	8.805.893	-	-	-	-
Bekostiging vo-instellingen	8.652.017	6.667	8.658.684	34.176	29.381	14.234	11.832
Resultaatafhankelijke bekostiging vsv aan vo-instellingen	17.648		17.648				
Bekostiging Caribisch Nederland	17.487	300	17.787	300	300	300	300
Prestatiebox	0		0				
Aanvullende regeling strategisch personeelsbeleid, begeleiding starters en thuiszitters	107.234		107.234				
Aanvullende regelingen leerlingendaling	4.540		4.540				
Subsidies (regelingen)	156.964	150.000	306.964	0	0	0	0
Stichting Kennisnet (basissubsidie) po, vo, mbo	19.540		19.540				
Regeling zomerscholen vo	9.000		9.000				
Nieuwe leerweg	12.000		12.000				
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	0	94.000	94.000				
Extra hulp voor de klas	56.000	56.000	112.000				
Overige subsidies	60.424		60.424				
Opdrachten	136.895	12.400	149.295	0	0	0	0
Opdrachten	7.095	12.400	19.495				
Sneltesten	129.800		129.800				
Bijdragen aan agentschappen	64.596	0	64.596	0	0	0	0
Dienst Uitvoering Onderwijs	64.596		64.596				
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	45.858	0	45.858	0	0	0	0
College voor Toetsen en Examens	4.680	0	4.680				
SLOA: onderwijs ondersteunende instellingen	41.178	0	41.178				
Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	280	0	280	0	0	0	0
GRAZ (ECML) en PISA	280		280				
Ontvangsten	7.391	0	7.391	0	0	0	0

¹ Hierin zijn de vorige 5 Incidentele Suppletioire Begrotingen al verwerkt. Kamerstukken II 2020/21, 35682; Kamerstukken II 2020/21, 35696; Kamerstukken II 2020/21, 35716, Kamerstukken II 2020/21, 35735; voor vijfde Incidentele Suppletioire Begroting is nog geen Kamerstuk bekend.

Toelichting

Zowel de uitgaven als de verplichtingen worden met € 169,4 miljoen verhoogd.

Toelichting per instrument:**Bekostiging**

Het budget wordt per saldo met € 7,0 miljoen verhoogd. Enerzijds betreft dit de verlenging van de nieuwkomersbekostiging voor € 33,0 miljoen en de ondersteuning en begeleiding van examenkandidaten in het vo voor € 37,0 miljoen. Anderzijds heeft een aanpassing op de nieuwe raming van het aantal leerlingen in de referentieraming 2021 geleid tot een meevaller van ruim € 63,6 miljoen. Dit werkt door in de latere jaren.

Subsidies (regelingen)

Het budget wordt per saldo met € 150,0 miljoen verhoogd. Dit betreft de inhaal- en ondersteuningsprogramma's voor € 94,0 miljoen en de regeling extra hulp voor de klas voor € 56,0 miljoen.

Opdrachten

Het opdrachtenbudget wordt per saldo met € 12,4 miljoen verhoogd. Dit betreft voor € 10,0 miljoen de middelen voor de capaciteitentest in de brugklas en de tweede klas van het vo en voor € 2,4 miljoen de middelen voor organisatie, onderzoek, monitoring en uitvoering.

Beleidsartikel 4. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting incl. NvW, amendementen, ISB's ¹	Mutaties 6e ISB 2021	Stand 6e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	4.819.679	401.530	5.221.209	105.621	56.264	22.199	7.392
<i>waarvan</i> garantieplichtingen							
<i>waarvan</i> overig	4.819.679	401.530	5.221.209	105.621	56.264	22.199	7.392
Totale uitgaven	4.904.765	282.109	5.186.874	119.421	105.621	56.264	22.199
<i>waarvan</i> juridisch verplicht (%)							
Bekostiging	4.358.128	105.300	4.463.428	119.421	105.621	56.264	22.199
Bekostiging mbo- instellingen	3.700.096	104.000	3.804.096	118.121	104.321	54.964	20.899
Bekostiging Caribisch Nederland	8.463	1.300	9.763	1.300	1.300	1.300	1.300
Bekostiging vavo	67.365		67.365				
Kwaliteitsafspraken investeringsbudget	247.215		247.215				
Kwaliteitsafspraken resultaatafhankelijk budget	206.011		206.011				
Regionaal Investeringsfonds	22.425		22.425				
Salarismix Randstadregio's	51.503		51.503				
Regionaal Programma	30.550		30.550				
Begeleidingsgesprekke n jeugdwerkloosheid	24.500		24.500				
Tegemoetkoming schoolkosten MBO	0		0				
Gelijke kansen	0		0				
Subsidies (regelingen)	327.024	173.809	500.833	0	0	0	0
Praktijkleren	217.200	76.809	294.009				
Leven lang ontwikkelen	10.590		10.590				
Actieplan Laaggeletterdheid/Tel mee met Taal	21.360		21.360				
Loopbaanoriëntatie	2.275		2.275				
Vakwedstrijden mbo	4.100		4.100				
Inhaal- en ondersteuningsprogram ma's	0	35.000	35.000				
Extra hulp voor de klas	52.000	52.000	104.000				
Sneltesten	3.000		3.000				
Overige subsidies	16.499	10.000	26.499				
Opdrachten	6.378	3.000	9.378	0	0	0	0
Bijdragen aan agentschappen	19.873	0	19.873	0	0	0	0
Dienst Uitvoering Onderwijs	16.393		16.393				
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	3.480		3.480				
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	70.537	0	70.537	0	0	0	0
College voor Toetsen en Examens	8.300		8.300				
Wet SLOA	1.103		1.103				
SBB	61.134		61.134				

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting incl. NvW, amendementen, ISB's ¹	Mutaties 6e ISB 2021	Stand 6e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Bijdragen aan medeoverheden	122.825	0	122.825	0	0	0	0
RMC's	41.451		41.451				
Educatie	62.174		62.174				
Caribisch Nederland	0		0				
Regionaal Programma	19.200		19.200				
Ontvangsten	4.000	0	4.000	0	0	0	0

¹ Hierin zijn de vorige 5 Incidentele Suppletore Begrotingen al verwerkt. Kamerstukken II 2020/21, 35682; Kamerstukken II 2020/21, 35696; Kamerstukken II 2020/21, 35716, Kamerstukken II 2020/21, 35735; voor vijfde Incidentele Suppletore Begroting is nog geen Kamerstuk bekend.

Toelichting

De uitgaven worden met € 282,1 miljoen verhoogd. De verplichtingen worden met € 401,5 miljoen verhoogd. Het verschil tussen het totaal van de verplichtingen- en uitgavenmutaties wordt veroorzaakt door dat er in 2021 al verplichtingen worden aangegaan voor de bekostigingsmutaties in 2022.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het uitgavenbudget wordt per saldo met € 105,3 miljoen verhoogd. Dit betreft voor € 14,0 miljoen de compensatie aan de instellingen voor de generieke korting op het cursusgeld (in 2022 is dit € 30,0 miljoen) en voor € 90,0 miljoen de middelen voor de grote groei van de studentenaantallen. In de latere jaren zijn grote mutaties zichtbaar als gevolg van de nieuwe raming van het aantal studenten in de referentieraming 2021. Er worden meer studenten in het mbo verwacht dan geraamd in 2020. Daarnaast is er een substitutie-effect hierdoor is er een stijging van het aantal bol-studenten ten opzichte van de bbl-studenten. Dit effect heeft een correlatie met de verslechterde arbeidsmarkt. Dit werkt door in de latere jaren.

Subsidies (regelingen)

Het budget wordt per saldo met € 173,8 miljoen verhoogd. Dit betreft de € 76,8 miljoen voor praktijkleren, de inhaal- en ondersteuningsprogramma's voor € 35,0 miljoen, de regeling extra hulp voor de klas voor € 52,0 miljoen en de € 10,0 miljoen voor apparaten in het mbo.

Opdrachten

Het opdrachtenbudget wordt met € 3,0 miljoen verhoogd. Dit betreft de middelen voor organisatie, onderzoek, monitoring en uitvoering.

Beleidsartikelen 6 en 7. Hoger Onderwijs

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 6 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting incl. NvW, amendementen, ISB's ¹	Mutaties 6e ISB 2021	Stand 6e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	3.650.370	969.350	4.619.720	325.429	384.671	431.011	458.164
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen							
<i>waarvan</i> overig	3.650.370	969.350	4.619.720	325.429	384.671	431.011	458.164
Totale uitgaven	3.702.995	410.000	4.112.995	559.350	325.429	384.671	431.011
<i>waarvan</i> juridisch verplicht (%)							
Bekostiging	3.603.369	392.000	3.995.369	559.350	325.429	384.671	431.011
Bekostiging onderwijsdeel ²	3.261.390	392.000	3.653.390	559.350	325.429	384.671	431.011
Bekostiging ontwerp en ontwikkeling	87.882		87.882				
Studievoorschot kwaliteitsafspraken ³	246.091		246.091				
Studievoorschotvouchers	245		245				
Bekostiging flexibel hoger onderwijs voor volwassenen	7.761		7.761				
Subsidies (regelingen)	17.619	18.000	35.619	0	0	0	0
Tegemoetkoming 2e lerarenopleiding	2.500		2.500				
Overige subsidies	15.119	18.000	33.119				
Bijdrage aan agentschappen	13.174	0	13.174	0	0	0	0
Dienst Uitvoering Onderwijs	13.174		13.174				
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	68.833	0	68.833	0	0	0	0
NWO: Praktijkgericht onderzoek	54.213		54.213				
NWO: Promotiebeurs voor leraren	10.144		10.144				
Nederland-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)	4.476		4.476				
Ontvangsten	1.213	0	1.213	0	0	0	0

1 Hierin zijn de vorige 5 Incidentele Suppletore Begrotingen al verwerkt. Kamerstukken II 2020/21, 35682; Kamerstukken II 2020/21, 35696; Kamerstukken II 2020/21, 35716, Kamerstukken II 2020/21, 35735; voor vijfde Incidentele Suppletore Begroting is nog geen Kamerstuk bekend.

2 Inclusief de studievoorschotmiddelen voor specifieke stimulering van landelijke prioriteiten (10% van de studievoorschotmiddelen).

3 90% van de studievoorschotmiddelen die gekoppeld zijn aan de kwaliteitsafspraken.

Toelichting

De uitgaven worden met € 410,0 miljoen verhoogd. De verplichtingen worden met € 969,4 miljoen verhoogd. Het verschil tussen het totaal van de verplichtingen- en uitgavenmutaties wordt veroorzaakt door dat er in 2021 al verplichtingen worden aangegaan voor de bekostigingsmutaties in 2022.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het uitgavenbudget wordt per saldo met € 392,0 miljoen verhoogd. Dit betreft voor € 149,0 miljoen de compensatie aan de instellingen voor de generieke korting op het collegegeld (in 2022 is dit € 316,0 miljoen) en voor € 243,0 miljoen de middelen voor de compensatie van de grote groei

van de studentenaantallen. In de latere jaren zijn eveneens uitgavenmutaties zichtbaar als gevolg van de nieuwe raming van het aantal studenten in de referentieraming 2021, er worden fors meer studenten in het hbo verwacht dan geraamd in 2020.

Subsidies (regelingen)

Het budget wordt met € 18,0 miljoen verhoogd. Dit betreft de € 18,0 miljoen voor de regeling extra hulp voor de klas.

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 7 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting incl. NvW, amendementen, ISB's ¹	Mutaties 6e ISB 2021	Stand 6e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	5.614.382	674.773	6.289.155	210.602	250.562	286.753	322.936
<i>waarvan</i> garantieplichtingen							
<i>waarvan</i> overig	5.614.382	674.773	6.289.155				
Totale uitgaven	5.563.930	280.000	5.843.930	394.773	210.602	250.562	286.753
<i>waarvan</i> juridisch verplicht (%)							
Bekostiging	5.521.306	268.000	5.789.306	394.773	210.602	250.562	286.753
Bekostiging onderwijsdeel ²	2.469.513	268.000	2.737.513	394.773	210.602	250.562	286.753
Bekostiging onderzoeksdeel	2.193.737		2.193.737				
Bekostiging ondersteuning geneeskunde onderwijs en onderzoek	707.959		707.959				
Studievoorschot kwaliteitsafspraken ³	150.097		150.097				
Studievoorschotvouchers	0		0				
Profilering en zwaartepuntvorming ⁴	0		0				
Subsidies (regelingen)	36.866	12.000	48.866	0	0	0	0
Nuffic	14.419		14.419				
Studiekeuze123	2.504		2.504				
Vluchteling Studenten UAF	2.457		2.457				
Handicap & Studie	698		698				
Interstedelijk Studentenoverleg (ISO)	249		249				
Landelijke Studenten Vakbond (LSVb)	249		249				
Open en online onderwijs	1.965		1.965				
Overige subsidies	14.325	12.000	26.325				
Opdrachten	2.949	0	2.949	0	0	0	0
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	2.809	0	2.809	0	0	0	0
Europees Universitair Instituut Florence (EUI)	1.799		1.799				
United Nations University (UNU)	1.010		1.010				
Nuffic, SK123, UAF, H&S, ISO en LSVb	0		0				
Ontvangsten	16	0	16	0	0	0	0

1 Hierin zijn de vorige 5 Incidentele Suppletore Begrotingen al verwerkt. Kamerstukken II 2020/21, 35682; Kamerstukken II 2020/21, 35696; Kamerstukken II 2020/21, 35716, Kamerstukken II 2020/21, 35735; voor vijfde Incidentele Suppletore Begroting is nog geen Kamerstuk bekend.

2 Inclusief de studievoorschotmiddelen voor specifieke stimulering van landelijke prioriteiten (10% van de studievoorschotmiddelen).

- 3 90% van de studievoorschotmiddelen die gekoppeld zijn aan de kwaliteitsafspraken.
 4 De 2%-middelen profilering en zwaartepuntvorming die conform de kwaliteitsafspraken tot en met 2022 zijn overgeheveld naar het onderwijsdeel van de hoofdbekostiging.

Toelichting

Toelichting

De uitgaven worden met € 280,0 miljoen verhoogd. De verplichtingen worden met € 674,8 miljoen verhoogd. Het verschil tussen het totaal van de verplichtingen- en uitgavenmutaties wordt veroorzaakt door dat er in 2021 al verplichtingen worden aangegaan voor de bekostigingsmutaties in 2022.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het uitgavenbudget wordt per saldo met € 268,0 miljoen verhoogd. Dit betreft voor € 112,0 miljoen de compensatie aan de instellingen voor de generieke korting op het collegegeld (in 2022 is dit € 239,0 miljoen) en voor € 156,0 miljoen de middelen voor de compensatie van de grote groei van de studentenaantallen. In de latere jaren zijn eveneens uitgavenmutaties zichtbaar als gevolg van de nieuwe raming van het aantal studenten in de referentieraming 2021, er worden fors meer studenten in het wo verwacht dan geraamd in 2020.

Subsidies (regelingen)

Het budget wordt met € 12,0 miljoen verhoogd. Dit betreft de € 12,0 miljoen voor de regeling extra hulp voor de klas.

Beleidsartikel 9. Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 9 (bedragen x € 1.000)							
	Vastgestelde begroting incl. NvW, amendementen ¹	Mutaties 6e ISB 2021	Stand 6e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	163.803	500	164.303	0	0	0	0
<i>waarvan</i> garantieplichtingen	<i>0</i>		0				
<i>waarvan</i> overig	163.803	500	164.303				
Totale uitgaven	163.803	500	164.303	0	0	0	0
<i>waarvan</i> juridisch verplicht (%)	55,5%	0	55,5%				
			0				
Bekostiging	43.848	0	43.848	0	0	0	0
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen	43.848		43.848				
Subsidies (regelingen)	113.338	0	113.338	0	0	0	0
Lerarenbeurs	46.819		46.819				
Zij-instroom	46.846		46.846				
Wet Beroep leraar en Lerarenregister	2.945		2.945				
Aanpak lerarentekort	15.000		15.000				
Overige subsidies	1.728		1.728				
Opdrachten	3.565	500	4.065	0	0	0	0
Bijdragen aan agentschappen	3.052	0	3.052	0	0	0	0
Dienst Uitvoering Onderwijs	3.052		3.052				
Ontvangsten	9.000	0	9.000	0	0	0	0

¹ Hierin zijn de vorige 5 Incidentele Suppletioire Begrotingen al verwerkt. Kamerstukken II 2020/21, 35682; Kamerstukken II 2020/21, 35696; Kamerstukken II 2020/21, 35716, Kamerstukken II 2020/21, 35735; voor vijfde Incidentele Suppletioire Begroting is nog geen Kamerstuk bekend.

Toelichting

Zowel de uitgaven als de ontvangsten worden verhoogd met € 0,5 miljoen. Dit betreft de middelen voor organisatie, onderzoek, monitoring en uitvoering.

Beleidsartikel 13. Lesgeld

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 13 (bedragen x € 1.000)							
	Vastgestelde begroting incl. NvW, amendementen ¹	Mutaties 6e ISB 2021	Stand 6e ISB 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	13.997	0	13.997	0	0	0	0
Totale uitgaven	13.997	0	13.997	0	0	0	0
<i>waarvan</i> juridisch verplicht (%)	100%						
Bijdrage aan agentschappen	13.997	0	13.997	0	0	0	0
Dienst Uitvoering Onderwijs	13.997		13.997				
Ontvangsten	247.018	- 75.000	172.018	- 65.000	0	0	0

¹ Hierin zijn de vorige 5 Incidentele Suppletioire Begrotingen al verwerkt. Kamerstukken II 2020/21, 35682; Kamerstukken II 2020/21, 35696; Kamerstukken II 2020/21, 35716, Kamerstukken II 2020/21, 35735; voor vijfde Incidentele Suppletioire Begroting is nog geen Kamerstuk bekend.

Toelichting

De ontvangsten worden verlaagd met € 75,0 miljoen in 2021 en met € 65,0 miljoen in 2022. Dit betreft de middelen voor de generieke korting op het lesgeld. Hierdoor zijn minder lesgeldontvangsten dan geraamd.